



HATÁRTALANUL! PROGRAM
TANULMÁNYI KIRÁNDULÁS HETEDIKESENEK

HAT-14-01-0634

ÚTINAPLÓ

FELVIDÉKI KALANDOZÁSOK
PETŐFI SÁNDOR ÚTIRAJZAI NYOMÁN

2015. április 15-18.

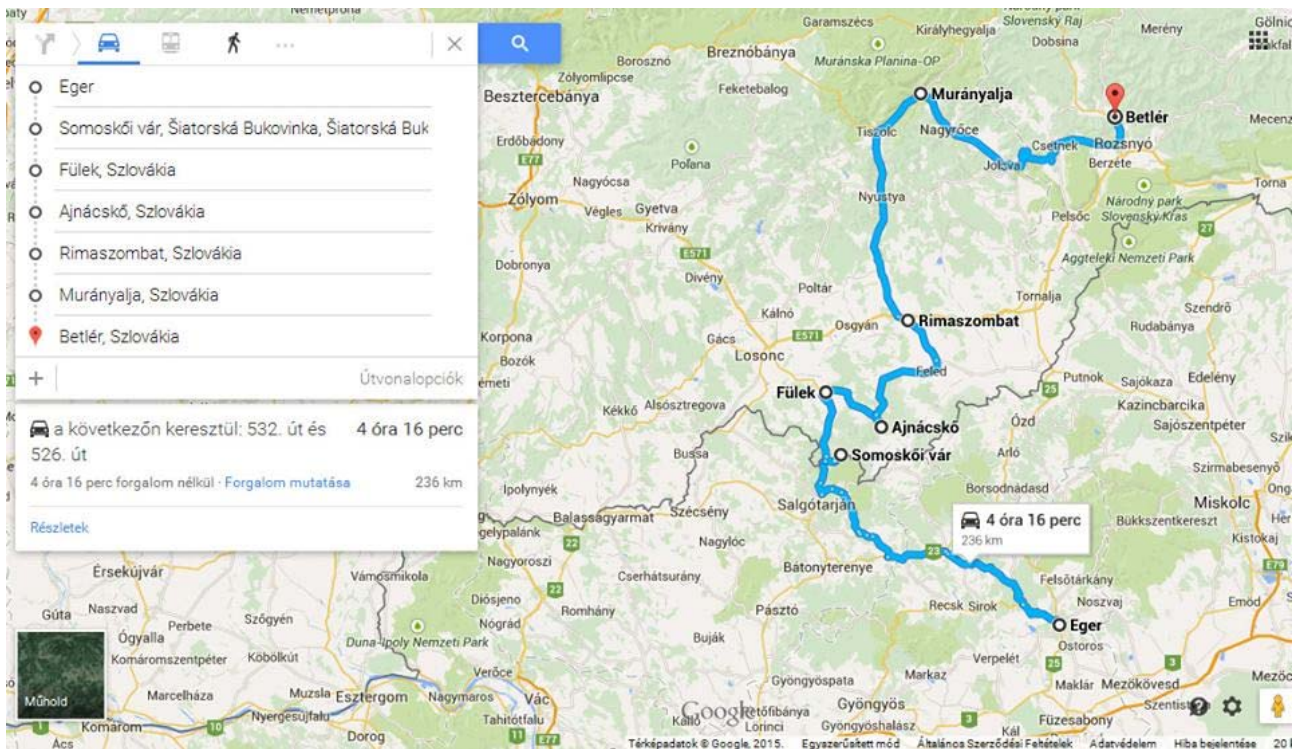
Készítették:

*az egri Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
7. c osztályos tanulói*

„Az egész egy pályázattal kezdődött, melyet a tanárainknak és a szüleinknek köszönhetően megnyertünk. Heteken át készültünk az utazásra és már nagyon vártuk az indulást.”

(Kovács Anna)

1. nap 2015. április 15., szerda



„Már a kirándulás előtt egy héttel elkezdtem készülődni, tervezgetni. Nem telt el olyan nap, hogy ne gondoltam volna arra, hogy az osztályommal elutazok négy napra Szlovákiába.”

(Kalocsány Judit)

Reggel 6.45 órakor gyülekeztünk a dr. Nagy János utcai parkolóban. Amikor megérkezett a busz, bepakoltuk csomagjainkat és az adományokat, elbúcsúztunk szüleinktől, és 7.00 órakor útnak indultunk Felvidék felé.



„Kora reggel indultunk egy különjáratú autóbusszal, egy vidám gyermekcsapat és kísérő-tanáraink. A határátlépés problémamentes volt, hiszen európai uniós országba mentünk. Útközben sok érdekes látványban volt részünk.”

(Ádám Balázs)

„Már az első napon öröm volt az, hogy a kedvenc buszommal, az Ikarus C56-tal szelhetjük át a határt.”

(Sütő Péter)

A magyar-szlovák országhatárt **Somoskő**nél léptük át. Itt a kerítés mentén megkerestük a határkövet, majd felsétáltunk a várba.



„Labirintushoz hasonló úton értünk fel a várba, ahonnan a kilátás káprázatos volt.” (Velki Nóra)

A somoskői vár akár a jelképe lehetne a magyar épített emlékek Trianon utáni sorsának: a település szélétől alig néhány méterre van, mégis évtizedeken át szögesdrót zárta el. Építéséhez egy helyi monda is fűződik, eszerint a tatárok elől a völgyön keresztül menekülő IV. Béla király megígérte a helybélieknek, hogy várat fog építtetni a magaslaton.

Az 1. csapat kiselőadásából megtudtuk, hogy néhány évtizednek el kellett telnie, mire a Kacsics-nemzetség a 13-14. század fordulóján valóban felépítette az erődítményt. 1576-ban Ali bég elfoglalta, de nem sokáig maradtak itt, a török helyőrség 1596-ban csata nélkül feladta a várat. A 17. században az osztrák hadvezetés felgyújtatta, ettől kezdve katonai szerepe nem volt, pusztulásnak indult.



Egyetértettünk Petőfivel, aki a várról a következőket írta az Útirajzokban: „**Somoskő nem nagy vár, nem is nagy hegyen fekszik, de bámultam építését, mely gyönyörű öt-, hat-, hétszögű kövekből van.**”

A Petőfi-kunyhóban, melyben a költő 1845. június 12-ei látogatása során megpihent, megtekintettük az emlékkiállítását, és nemzeti szalagot kötöttünk látogatásunk emlékére.



Programunkat a bazaltorgonánál folytattuk, ahol Réka néni segítségével magyarázatot kerestünk erre a gyönyörű természeti látványosságra.

Az előadásokból megtudtuk, hogy a térségben kb. 5 millió éve zajlott le a vulkanizmus, melynek során a magma és a kürtöbe beömlő víz keveredését követő gőz-gáz robbanás egy széles, de sekély vulkáni krátert hoz létre. A somoskői várat erre a kráterre építették rá.

A vár építésénél is felhasznált öt- és hatszög alakú oszlopos bazalt természetesen természetes módon jött létre. Az egykori felszín alatti magmatározóból kiömlő forró láva viszonylag lassan hűlt le, a hűlés és szilárdulás során térfogata csökkent, ami szabályos összehúzódással járt.

„Első megállónknál lenyűgözött, hogy a természet milyen tökéletes munkát tud végezni. A bazaltorgonák gyönyörűek voltak, s remélem, egyszer majd a szüleimmel is ellátogathatok oda.”

(Potsay Zille)



Utunkat **Fülek** felé folytattuk, ahol – Petőfit idézve – *„... szinte romokban fekszik az egykor nevezetes vár. Természetes, hogy összejártam; de kimondhatatlan harag fogott el, midőn láttam, hogy a romokat lehordják az utcákat tölteni, hogy amely köveken őseink szent vére szárad, azokon most tapodjanak.”*

Felkerestük a várat, ahol először a 2. csapat tagjainak előadását hallgattuk meg, majd a múzeum idegenvezetőjével tettünk egy sétát.

Rájöttünk, hogy miben hasonlít a füleki és a somoskői vár: mindkettő vulkáni kúpra épült. Három része volt, az alsó, a középső és a felső vár. A Felvidék egyik legerősebb, egykor sok véres ostromot látott végvára volt, amit a 17-18. századi ostromok és robbantások nagyon megrongáltak, leomlott köveit pedig a lakosság elhordta az építkezéseikhez. Még mindig látható az udvar közepén a mély ciszterna, az ivóvízre felügyelő őr helye, a sziklabörtön, és a vár jelképe, a Bebek-torony.



„A második állomás a Füleki vár volt, ahol magáról a várról és a településről hallottunk érdekes történeteket. Személy szerint engem meglepett, hogy a várat elfoglalta egy rabló „vezér”, és a kifosztott emberekből gulyást csináltatott az embereinek.”

(Tresó Balázs)

A füleki várban megnéztük az állandó kiállítást, majd a vár tornyából kinézve megcsodáltuk Fülek panorámáját. Kicsit nehézséget okozott annak, aki tériszonyos, mint például én.”

(Velki Nóra)

Egy kanyargós szerpentinén közelítettük meg **Ajnácskő** várromját. A középkori erősség maradványait igencsak lekoptatták az eltelt évszázadok, a legtöbb helyen a csupasz szikláig lepusztult és nyomtalanul eltűnt. Sajnos, köveit a lakosság is magával vitte építőanyagként. Ahogy Petőfi is írja: *„Útba esik Hajnácskő. Most már nem is rom, mert tulajdonosa ledöntette végkép.”*

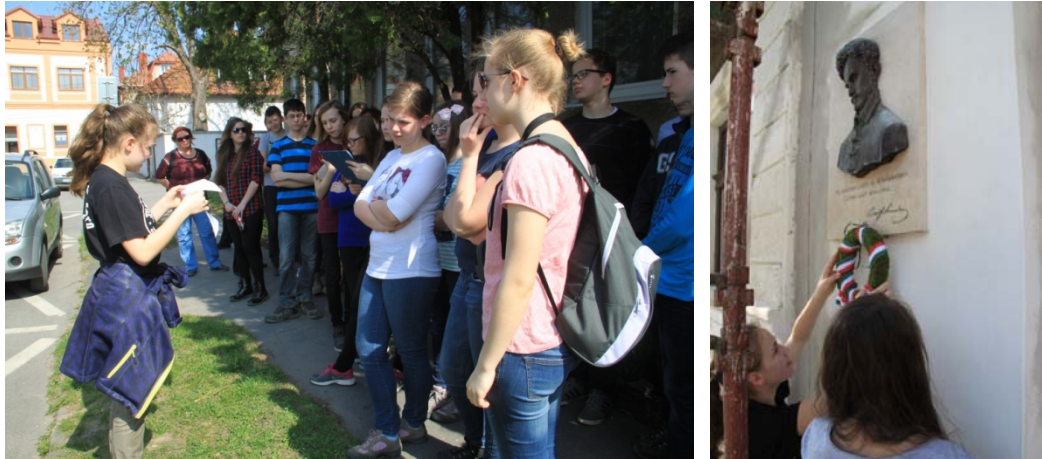
A kicsiny területű sziklaszirten egykor palotaépület emelkedett, maradványaihoz egy sziklából kivéssett lépcsősoron keresztül jutottunk fel.



"Rimaszombat csinos kis város; de az a két roppant fogadó benne úgy veszi ki magát, (hogymagyarosan szóljak) mint mikor a kis unoka fölteszi nagyfejű öregapja pápaszemét. A város alatt folyt a Rima vize, melyben úgy megfürödtem, hogy majdnem belefúltam. Nem nagy a víz, hanem épen malom alatt esett a fürdés, hol egyenest keresztül akarván csapni, a habok alá sodortattam." – írta Petőfi Úti jegyzeteiben.

A városban felkerestük a felújított Petőfi-házat, ahol 1845-ben tett első felvidéki utazása során a költő azt a nevezetes felfedezését tette, **„mint kerülheti ki az ember azt a kellemetlenséget, hogy a haja bepelyhesedjék?”** **Úgy, hogy „a puszta földön kelle hálni.”** Petőfi a tisztújítás miatt akkor igen zsúfolt városban földön kényszerült aludni, s ahol mint lejegyezte **„Másnap kineveztettem és fölesküdtem táblabírónak... Isten és Gömör megye kegyelméből.”**

E jeles eseményt megörökítő táblára felhelyeztük a megemlékezés koszorúját.



Rimaszombat főterén áll a valaha készült legszebb, életnagyságú Petőfi-szobor. Természetesen mi sem hagyhattuk ki, ha a városban jártunk.

A 2. csapat kiselőadásból megtudtuk, hogy Petőfi Sándor Rimaszombatban leleplezésre váró szobrának gipszmintáját az alkotó, Izsó Miklós, a rimaszombati Ferenczy István tanítványa 1882-ben adományozta a városnak. Eredetileg ennek a szobornak kellett volna állnia a budapesti Március 15-e téren, ahová végül Huszár Adolf Izsó terveire alapozott szobra került. A gipszmintát azóta a rimaszombati múzeum megőrizte, s 2004-ben a város közadakozásból, magyar és szlovák alapítványi, kormányzati segítséggel bronzba öntette.

Megnéztük a város szülöttének, Tompa Mihálynak a szobrát is. Tompa Petőfivel és Arany Jánossal együtt a XIX. századi népi költészet képviselője, református lelkész, aki az 1848-49-es szabadságharc idején tábori papként szolgált a honvédseregnél.

Végül az egykori vármegyeházához mentünk, ahol tiszteletbeli táblabírává választották a költőt.



A nap végén **Murányaljá**ra utaztunk, hogy megnézzük Petőfi: Széchy Mária című költeményének helyszínét.

"A napokban megnéztük Murány várát, mely ide valami hat órajárás. Aki valaha Gömörbe vetődik, nagyot vétkezik maga ellen, ha ezt meglátogatni elmulasztja. Magyarország legszebb megyéinek egyike Gömör s ennek ismét legszebb vidéke Murány. Gyönyörűségesen vadregényes táj. Szép, derült nyári délután jártunk a nevezetes romokon, melyek talán hazánk valamennyi várai között legközelebb álltak a felhőkhöz a mindenfelől szédítő meredekségű kőszikla-ormon." – írta Petőfi.

Az odaúton a buszban a 3. csapat felolvasta a művet, így élénken élt bennünk a történet, amikor megpillantottuk Közép-Európa egyik legmagasabban épült várát, amit a Murányi-fennsík 938 m magas Cigánka nevű mészkőszirtjére építettek a tatárjárás után.



1526 után a hírhedt rablólovagé, Basó Mátyásé lett a vár, aki hamis pénzt is veretett egy titkos pincében, és rendszeresen támadta a szomszédos birtokokat, sanyargatta a népet. 23 év elteltével Basót a vár udvarán lefejeztették. A 17. század elején a Thurzók, majd a Széchyek örökölték a várat, akik hol a magyar királlyal, hol az erdélyi fejedelemmel kötöttek hűségeket. A Széchyek Mária, „a murányi Vénusz” idejében I. Rákóczi György hívei voltak, de Mária csellel átjászotta a várat Wesselényi Ferenc királyi nádor kezére, és férjhez is ment hozzá. Wesselényi halála után Széchy Máriának különféle gyanúokok miatt el kellett hagynia a várat, és Kőszegen halt meg száműzetésben. 1702-ben tűzvész pusztította el a várat.

Nehéz oda feljutni (régebben az élelmet is láncon húzták fel), ahogy Petőfi írta: „Gömör bércei közt magas Murány vára... Magas és meredek, felnyúl a fellegig, Tán még a villám is alatta születik.” Mi pedig már elég fáradtak voltunk, és az idő is eljárt felettünk, ezért a várromot csak a Coburgok falujából, Murányalja községből szemléltük meg.

Este 20 óra körül érkeztünk meg szállásunkra, a **Betléri** kastély parkjában meghúzódó Panzió Betliarba.

„Estére már több vár emlékével érkeztünk Betlérre, ahol elfoglaltuk szálláshelyünket, és visszaidéztük emlékezetünkben Somoskő és Fülek várában látottakat.”

(Ádám Balázs)

„...finom vacsorával vártak minket. Ezután a szobatársaimmal kipakoltunk, és eldöntöttük, kié lesz a pótágy: aki a legrövidebb ceruzát húzza, az fog rajta aludni.”

(Sütő Péter)

„Bogival voltam egy szobában, nagyon jól éreztük magunkat. A szállás szép és igényes volt, az ételek is finomak voltak, kivéve az ebédcsomagot, nekem az nem nagyon ízlett. Este a kötelező foglalkozás után néhányan összegyűltünk és kártyázással ütöttük el az időt.”

(Kalocsány Judit)

"A szállással volt pár probléma: az ágynemű a legkisebb mozgásra recsegett, a matracot én nem éreztem túl kényelmesnek. A zár erőteljesen ragadt. A fürdőszobai szellőző/szagelszívóból kellemetlen bűz áradt, mely szerencsére nálunk annyira nem terjedt el, mint egyeseknél."

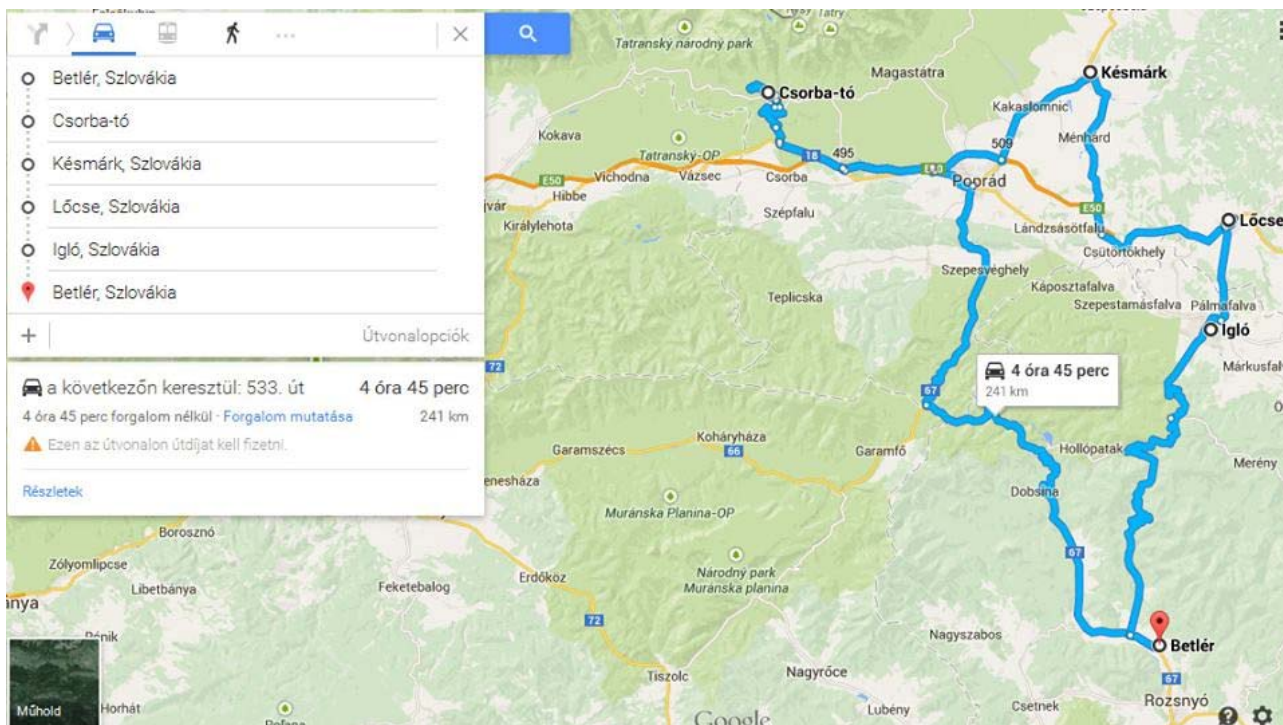
(Hajagos Erik)

"A szállás, valamint az ott kapott ételek nagyon jók voltak. Egytől-egyig mindenfélét kóstoltunk. A szobák tiszták voltak és kényelmesek."

(Hackermüller Helga)



2. nap 2015. április 16., csütörtök



Ez a program volt az osztály egyik kedvence. Reggeli után, meleg ruházattal felpakolva útnak indultunk a **Magas-Tátra** felé.

Menetközben szörnyülködve láttuk a 2004 telén végigsöpörő orkánszerű szél minden képzelet felülmúló pusztítását. Megtudtuk, hogy az 50 ezer hektár egynegyede pusztult el. Azóta sajnos, a szárazság és többször a rekord meleg tizedeli tovább a fenyveseket, átalakult a talaj összetétele és vésszen elszaporodtak a szúrajok. A szúinvázót lehetetlen feltartóztatni, a legvédettebb területekre is behatoltak, ahová a nemzeti park munkatársai nem tudnak eljutni. A megközelíthetetlen területeken valószínűleg teljesen tönkremegy az erdő. Tavaly kétezer hektárról tüntette el a fenyőket a szú.



Petőfi 1845-ben 3 hónapot töltött a Szepességben, de **"azt a kis vakondtúrát, mit Tátrának neveznek"** csak percekig volt szerencséje megcsodálni, mert ahogy írja az Úti jegyzetekben: **„... ott feküdt még a Tátra egész pompájában, mint valami alvó szép leány, aki álmában lehányta takaróját, mely bájait leplezte. Gyönyöríttasan szemléltem egy darabig... mert aztán fölriadt – tán a kocsizörgésre – s mintegy elszégyenülve burkolta magát köd-paplanába ... a Tátra... a szép leány.”**

Mi ennél sokkal szerencsésebbek voltunk. Gyönyörű napsütéses időben szálltunk le a buszról, és sétáltunk el a Csorba-tótól induló lanovkáig, hogy feljussunk vele a Solisko-menedékházhoz.



„A magas-tátrai „túra” nekem nagyon tetszett, a lanovkából szép kilátás nyílt a fenyőerdőre.”

(Hajagos Erik)



A bátrabbak még egy rövid túrát tettek a néhol térdig érő hóban a Solisko 1840 m magas csúcsa felé.



„A Tátrában való túrázás eléggé félelmetes volt, miután a 4 személyes libegő eléggé magasan vitt minket, és a megérkezés után rögtön bokáig süllyedtem a hóban. A java csak ezután következett, a fotók után nekivágtunk a hegynek. A feléig jutottunk, mivel a mély hó és a lavinaveszély megnehezítette a túrát. A lejövetelnél szinte minden lépésnél térdig süppedtem a hóban.”

(Nagy Patrik)



„A kilátás gyönyörű volt, ennél szebbet ég életemben nem láttam. A túránk felfelé kicsit vicces volt, volt aki elesett, beleragadt a lába a hóba. ... A menedékházban jó volt leülni, meleg teát inni.”

(Velki Nóra)

Petőfit követve, felkerestük **Késmárkot**, és legfőbb látványosságát, a Thököly-várat. Szerencsére már nem igazak Petőfi 1845-ben papírra vetett sorai: **„Megnéztük Tököly várát, amelynek még legépebb része a kápolna, bár ebben is már hanyatt fordulva hevernek a földön a szentek és az angyalok, szegények!”**

Az eredetileg 1463-ban épült védvárat a Thököly-család alakította át reneszánsz családi kastéllyá. Híres fejedelmünk, Thököly Imre is a kastélyban született. A kuruc felkelés bukása után a bécsi udvar lefoglalta a várat, fényűző berendezéseit Bécsbe szállíttatta. A 18. században többször pusztított tűzvész a falai között.

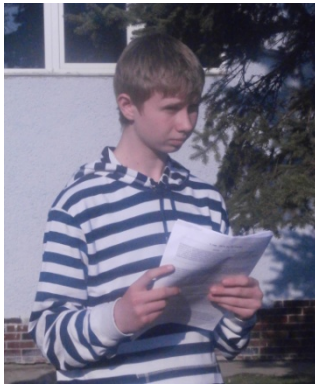
A múzeum idegenvezetőjétől hallottunk Lasky Beáta várúrnő történetéről, akit 1565-ben a férje büntetésből a vártoronyba záratott, és zord körülmények között 6 évig tartott fogva, miután az engedélye nélkül lovagolt ki nemesek társaságában a közeli Tátrába. Börtönéből két ablak nyílt, az egyik az imádott Havas hegységre (később: Tátra) nézett, a másikon pedig az ételt kapta. A szóbeszéd úgy tartja, hogy a „fekete úrnő” szelleme azóta is kísért a falak között.





Nem hagyhattuk itt a várost úgy, hogy főbb nevezetességeit, az evangélikus templomokat, a városházát és a Szent Kereszt Bazilikát nem csodáljuk meg.

Elsétáltunk az egykori Evangélikus Líceumhoz, ahol Petőfi Kerényi kíséretében találkozott Hunfalvy Pállal, és felolvastuk a költő itt született, Van a nagy alföldön csárda sok c. versét.



Innen egy olyan város felé vettük utunkat, amelyik csaknem száz évig háborúskodott Késmárkkal az árumegállító jog miatt. A két szabad királyi város háborúja 1544-ben ért véget, amikor az uralkodó Lőcsének ítélte oda a jogot.

Az 5. csapat elmondásából megtudtuk, hogy a középkori **Lőcse** óriási város volt. Míg egy korabeli város 12-40 házból állt, addig Lőcsének 1555-ben pontosan 536 - s nem is akármilyen! - háza volt, továbbá kitűnő kereskedői, kézművesei, vászonszövői, posztóverő iskolákat tartott fenn, s elöl járt a tudomány művelésében. Híres volt Lőcse nyomdája is. S noha korán csatlakozott Luther tanaihoz, megmaradt a Habsburgok hűségén, bár Rákóczi idejében a fejedelem ügyét is segítette. Sok ostromot állt ki, az utolsót 1709-10 fordulóján, amikor Löffelholtz császári generális foglalta el (ezt írta meg Jókai A lőcsei fehér asszony c. művében). Lőcse kiváltságai között a pallosjog is szerepelt, így saját hóhéra volt.

Petőfi ezt írta úti beszámolójában: „... **a nap hátralevő részét a vén Lőcsébe kelle töltenünk, melyben igen sok szép fiatal leányzó szívecskéje dobog ... de nem a magyar nyelvért, s ezért, bármi szépek, nem méltók, hogy róluk többet szóljak.**”

A mi érdeklődésünket inkább a mesés óváros keltette fel. A XVII. századi városfalak által övezett, festői szépségű Lőcsében mindenkit ámulatba ejtett a főtér briliáns épülete, a XV. században épült városháza, ami 1550-ben – az irattárral együtt – leégett, ezért 1615-ben mai árkádos formájában építették újjá. A harangtorony 1651-ben épült.



Az épület déli homlokzatára az öt főerény van felfestve. A nagy tanácsteremben őrzik a lőcsei fehér asszony, Korponay Jánosné Géczy Julianna fára festett képét, melyen titkon a labancokat hívja. A kép állítólag csak a múlt században készült, sokáig egy kert pincekapujában lógott, Jókai még ott látta.



A szégyenketrecet – ahol a bűnösök a múltban a nem halálbüntetéssel sújtott vétkeikért kirótt büntetésüket töltötték – utoljára 1850-ben használták. Később a Probstner-ház kerti díszé lett, Jókainak ott mutatták meg. Mi már a régi helyén találtuk. A szégyenketrec előtt felelevenítettük Korponayné Mikszáth és Jókai műveiből megismert történetét.

Lőcse városképén megfigyelhettük a szászág nyomait. A polgári házak közül számunkra a legérdekesebb a Thurzó-ház volt, amit a XVII. században alakítottak ki két gótikus ház összeépítésével.



Innen a Szepesség második legnagyobb városába, **Iglóra** mentünk. **„Három hetet töltöttem Iglón, melynek lakói és tájéka egyaránt gyönyörködtettek.”** (Petőfi)

Először a 6. csapat mesélt a város történelméről, nevezetességeiről. Elborzadva hallottuk, hogy a II. világháború kezdetén a magyar légió megtámadta a várost, ami miatt tizenhárom ember meghalt. Igló volt az első város, melyet a térségben légitámadás ért. 1945 után az új csehszlovák hatóságok a város német és magyar lakosságát megfosztották állampolgári jogaitól és a poprádi koncentrációs táborba vitték őket.

Szlovákia egyik legszebb főteréhez közeledve már messziről szemünkbe ötlött a Szűz Mária Mennybemenetele plébániatemplom. A hatalmas, háromhajós bazilika a XIX. századból származó, 87 m magas tornyával tűnik ki, amely Szlovákia legmagasabb templomtornya.



Megkerestük a városházát is. Mellette állt egykor a Tiszai Egyházkerület főpásztorának, Pákh Mihálynak a háza, akit őszinte barátság fűzött Petőfi Sándorhoz. Ebben a házban 1845-ben három hétig vendégeskedett a költő. **„Azért siettem el Késmárkról Iglóra – a szepesi 16 város egyikébe –, mert van ott egy család, mely engem már rég kívánt ismerni s én azt viszont. Kedves, patriarchalis család! Nem foglak én elfelejteni téged.”** A fák árnyékában felolvastuk itt született verseit (Egy asszonyi állathoz, Frescoritornell, Paripámnak az ő színe fakó).

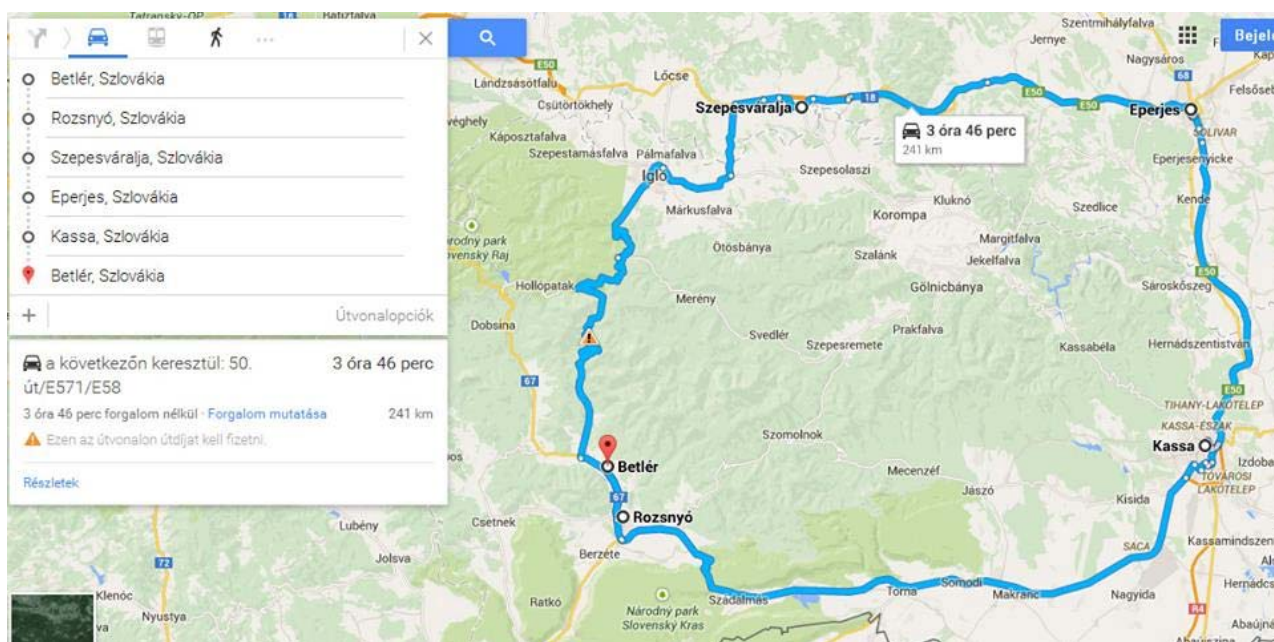
Átsétáltunk a tér oldalán áll Provinciális vagy más néven Tartományi házhoz, mely Igló legszebb középülete. Ez volt a XVIII. század végétől 1876-ig a tizenhat szepesi várost tömörítő külön kormányzat központja. Homlokzatát az emeleti ablakok között művészi stukkók díszítik: városképek és különböző alakok (Justitia, katona stb.).



A napot a város színházánál zártuk. A Vigadó 1902-ben átadott épülete máig Igló kulturális központja, ahol az önálló Szepességi Színház működik, és ahol zenei és táncfesztiválokat rendeznek.



3. nap 2015. április 17., péntek



Ma végre a mindannyiunk által nagy izgalommal várt program következett! Ellátogattunk a Rozsnyói Református Egyházközség Alapiskolájába. Az ottani diákok egy zenés műsorral köszöntöttek bennünket. Utána mi következünk, bemutattuk városunkat, iskolánkat, illetve társaink közül néhányan összeállítottak egy rövid zenés-táncos műsort, azzal köszöntük meg a szíves vendéglátást. Ezt követően átadtuk ajándékainkat: az iskola részére könyveket és társasjátékokat vittünk, diáktársainknak pedig még itthon barátságkarkötőket készítettünk, illetve a fiúknak átadtunk egy dedikált focilabdát is, amit aztán fel is avattunk. 14:11-re győzött **Rozsnyó** csapata. Majd bejártuk az iskola épületét, megnéztük az osztálytermet, és amíg a tanárok tapasztalatcserén vettek részt, a lányok beszélgettek, a fiúk pedig vagy közösen zenéltek, vagy fociztak.

„... megismertem két nagyon aranyos lányt, akikkel azóta is tartom a kapcsolatot.”

(Velki Nóra)

„A felvidéki iskolások egy kis zenés műsorral vártak minket. Nekem ez nagyon tetszett, látszott belőle, hogy milyen összetartó és kedves társaság is az övék. mi is bemutattuk a produkciónkat, mely ugyan nagyon jól sikerült, szerintem az övéknek a nyomába sem ért. Később megmutatták az iskolájukat és a várost. Beszélgettünk velük, sok érdekességet meséltek.”

(Kovács Eszter Éva)

„A rozsnói diákok szerintem nagyon jó műsort csináltak, nekem nagyon tetszett. Amikor lementünk a városba sétálni, jó volt, hogy együtt voltunk az ottani gyerekekkel, és tudtunk ismerkedni, beszélgetni.”

(Gáspár Viktória)



A délelőtt további részében a felvidéki iskolásokkal közösen, tanáruk idegenvezetésével megtekintettük a város főterét. Rozsnóy jelképénél, a tűztoronynál közös fotót készítettünk, majd megkerestük azt a házat, ahol Petőfi megszállt, és itt meghallgattuk a 7. csapat kiselőadását.

„Három napot valék töltendő Rozsnóyon. Rozsnóy völgyben fekszik magas meredek hegyek között, mint az alamizsna-krajcár a koldus kalapjában. ... E völgy egy roppant nemzeti zászló is egyszersmind: vörös föld, fehér kősziklák, zöld erdő.”



„A harmadik nap volt a kedvencem, már alig vártam, hogy találkozhassak a rozsnói iskolásokkal, az egész ottlétünket nagyon élveztem.”

(Potsay Zille)

„Nagyon jó volt Rozsnón is, ahol elmentünk egy helyi református iskolába. Megismerhettem az ottani gyerekek életét, és sikerült barátságot kötnöm egy lánnyal.”

(Kovács Anna)

„A gyerekek nagyon kedvesek, aranyosak és segítőkészek voltak, és tanáraik is. Nekem ez a program volt az egyik kedvencem.”

(Csécs Boglárka)

„Barátságok szövődtek, sokat beszélgettünk velük, és szívesen várnak vissza bennünket.”

(Máté Panna)

Sajnos, az időjárás menetközben elromlott, de ez sem szegte kedvünket, hogy **Szepesváralján** a történelmi Magyarország egyik legnagyobb területű erősségét, Szepes várát megmásszuk.

Varázslatos hangulata volt az esős időben, egy picit az ír kastélyokhoz volt hasonlítható. Sajnos, a sűrű köd miatt nem volt tökéletes a kilátás, de amit láttunk, az így is felejthetetlen emlék marad.

„Délután sajnos, eleredt az eső. De ez minket nem zavart, nevetve másztuk meg a hegyet, melynek a tetején ott csücsült a Szepesi vár. A kilátást ugyan eltakarta a köd, de ettől még fantasztikusabb lett az egész.”

(Kovács Eszter Éva)

Idegenvezetőnkől megtudtuk, hogy a vár három részből áll, így a védők a magasabban lévő várfalokról pusztító tűz alá vehették az ellenséget. Itt született az utolsó magyar király, Szapolyai János.

„És eléri az ember a szepesi határt, melyet Branyiskónak neveznek, és áll az egyik oldalon lejtős, s a másikon meredek roppant bérc tetején, honnan belát a gyönyörű Szepes tündérvölgyébe, látja Váralját s mellette puszta várfalakat, melyeknek egykor bíboros termében született Zápolya...”

Tőle a Habsburgok vették el a várat, és a Thurzó családnak ajándékozták, majd a család kihalása után a Csáky nemzetséghez került, akik a vár több építészeti elemét is elszállították a máshol épülő kényelmes kastélyaikba. Az erődítményt 1703-ban elfoglalták a kurucok, később egy villámcsapás okozta tűzvész pusztított benne, és ekkor mindenki elhagyta a várat, ami ezután rommá vált.

Szerencsére még a végső pusztulás előtt műemlékké nyilvánították, és hozzákezdtek az újjáépítéséhez. Ennek eredményeként a vár és környéke bekerült az UNESCO világörökségi jegyzékébe.

A 8. csapat kiselőadásából azt is megtudtuk, hogy itt forgatták pl. a Sárkányszív c. filmet.

„Nagyon tetszett, amikor a szűk járatokon mentünk fel a vár tetejére.”

(Gáspár Viktória)

„Számomra az volt az legérdekesebb, amikor az idegenvezető elmondta, hogy egy osztrák császári tábornok úgy menekült meg a kurucok fogságából, hogy az árnyékszéken keresztül ereszkedett le a sziklákra.”

(Jacsó Barnabás)



Órákig lehetne sétálni ebben a hatalmas erősségben, de minket várt még két város a nap további részében, ezért buszra ültünk, és **Eperjes** felé vettük az irányt. *"Eperjesen Kerényi Frigyeshez szállottam, s nála tölték egy hónapot. Vannak házak, melyekbe mihelyt belépek, úgy érzek, mintha otthon volnék; vannak ismét, mikbe sehogy sem tudom magam otthonosítani. Így vagyok a városokkal is. Eperjes azok egyike, hol az első pillanatban otthon voltam. Tudj' isten, olyan kedves város nekem ez az Eperjes; csinos, szép, zajos, vidám, barátságos tekintetű. Olyan, mint egy életteljes fiatal menyecske."* – írta a városról Petőfi.

A várostól délre fekvő Vilec-dombon megkerestünk a híres költői verseny emlékére 1883-ban emelt gúla alakú kő obeliszket. A 8. csapat mesélt nekünk a Petőfi Sándor, Tompa Mihály és Kerényi Frigyes között lezajlott vetélkedésről. Megtudtuk, hogy egyszer a három barát közösen kirándult ezen a hegyen, melynek oldalában állt egy csőszkunyhó. Ekkor merült fel bennük a terv, hogy közösen megénekelnek valamit. Így lett a vetélkedés témája az „erdei lak”.

Mi is elszavaltuk mindhármuk versét, és megállapítottuk, hogy nekünk is a verseny győztesének, Kerényinek az írása tetszett a legjobban.

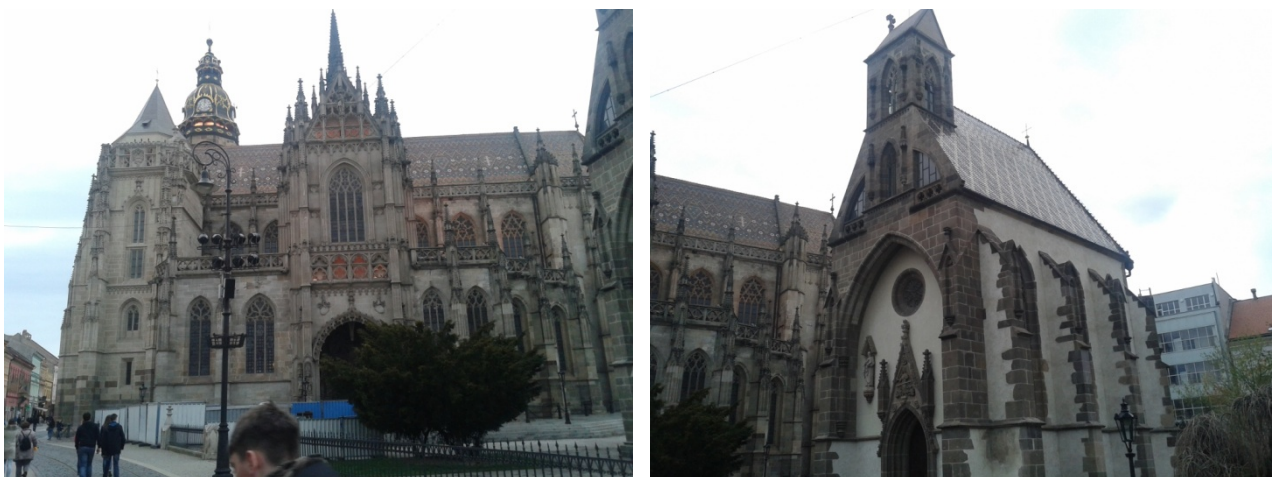


Sajnos, a délelőtti program elhúzódása és az időközben rázendítő, zuhogó eső miatt Eperjes főterét már nem tudtuk bejárni, de az eperjesi vésztörvényszékről a buszon meghallgattuk a tanári tájékoztatást. Megtudtuk, hogy ez egy politikai bíróság volt, amit Caraffa Antal itáliai zsoldosvezér vezetett I. Lipót habsburg uralkodó megbízásából, így akarták felszámolni a Thököly-szabadságharcot. A vésztörvényszék működése során koholt vádak alapján fogtak perbe, kínoztak meg és végeztek ki nemes urakat és gazdag városi polgárokat, felhasználva a spanyol és olasz inkvizíció módszereit. Bár a vértanúk emlékét megőrkítő szobrot élőben nem láthattuk, fényképről a felkészítő foglalkozáson már megismertük.



A Caraffa által 1687-ben Eperjesen építtetett vértanúk emléktáblája, Az ég. hely. ev. Cölleghom. iszakaugyell. markán.

Kassára érve nem győztünk gyönyörködni a város szépségében. Már messziről vonzotta tekintetünket a főtér látványossága, Szlovákia legnagyobb temploma, Európa legkeletebben fekvő székesegyháza, a Szent Erzsébet-dóm, és mellette a Szent Mihály-kápolna.



A dóm káprázatos homlokzatát hosszasan csodáltuk. Idegenvezetőnk elmesélte, hogy az egyik vízköpő a templomot építő mester feleségét ábrázolja, aki ezzel büntette meg az asszonyt, amiért az mértéktelenül itta a bort.

A katedrálisban megcsodáltuk a Szent Erzsébet főoltárt, tiszteletünket tettük az altemplomban, ahol II. Rákóczi Ferenc, Zrínyi Ilona, a fejedelem fia, Rákóczi József, gróf Eszterházy Antal generális, gróf Bercsényi Miklós és felesége, Csáky Krisztina hamvai nyugszanak.



Szerettünk volna felmenni a Zsigmond-toronyba, ahonnan állítólag mesés kilátás nyílik a városra, de a zord időjárás és az alacsonyan húzódó felhők miatt nem láttunk volna tovább az orrunk hegyénél.

Helyette elsétáltunk az Orbán-toronyhoz, a történelmi Város- és Vármegyeházához, valamint az Állami Színházhoz. Ez utóbbiról Petőfi így írt: *"Kassára úgy uzsonnatájbán értünk, s az eperjesi szekér csak másnap indult, s így az éjjel ott töltém. Gyalázatos fogadónak leggyalázatosabb szobájába esvén, resteltem otthon maradni. Bejártam a várost. Bevetődtem a színházba is, hol német komédiások remekeltek a kontárkodásban. Én is játszottam, de soha sem nyaggattuk így halálra a művészetet, mint ezek. Oh, városa Kassának! vagyon a te környékedben bősége az erdőségnek, melynek fáin teremnek ágak, különösen alkalmasak furkósbotokra; és te városa Kassának, még sem használod ezen ágakat fegyverekül, hogy velük kiugrasd falaid közül a művészetnek ezen halálos ellenségeit; oh nem, te ezt nem teszed, sőt inkább seregestül csődülnek mindkét nembeli lakóid, s hallgatják – a gyönyör tengerében fuldokolva – az irgalmatlan ordításokat és hebegéseket."*

Sétánkat a Rákóczi-családhoz több szállal is köthető premontrei Szentháromság-templománál zártuk.



Mire a Rodostói-házhoz értünk, már zárt kapukat találtunk, így azt csak kívülről láthattuk, és csak a kerítésre tudtuk felkötni a megemlékezés szalagját.



Bár mindössze egy rövid sétát tettünk a városban, elhatároztuk, hogy ide még visszatérünk, mert egy egész nap is kevés lenne bejárni ezt az ékszerdobozt.

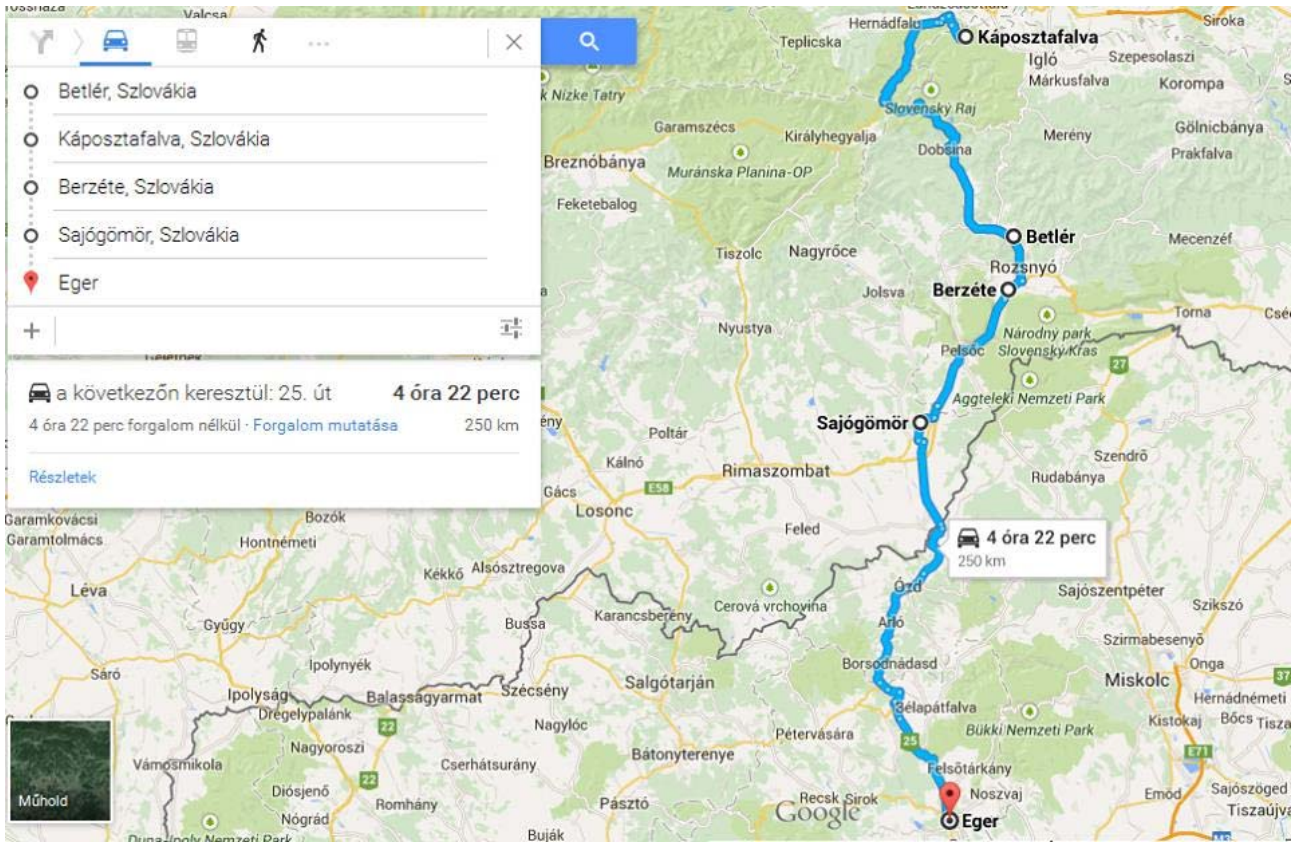
„Számomra ez a nap volt az egyik legjobb, mert láthattam a mesés Szepesi várat és Kassa városát, ami attól a naptól gyönyörűsége miatt egyik kedvenc városom lett.”

(Katona Fanni)

„Nekünk a kirándulás egyik legjobb része volt e gyönyörű város megtekintése. Örülünk, hogy a Határtalanul! programmal eljutottunk ide.”

(Vojtekovszki Luca, Klöczl Zsófia)

4. nap
2015. április 18., szombat



Dél előtt egy fantasztikus túrát tettünk a Szlovák Paradicsomban. Megcsodáltuk a karsztvidék jellegzetességét, a víz pusztító és építő erejét, eróziós munkájának eredményeit. Megemlékeztünk a Magyarországi Kárpát Egyesület munkásságáról. Végül átküzdöttük magunkat a vadregényes **Hernád-áttörés** egy rövidebb, 3,5 km-es szakaszán.

A részletesebb leírás helyett meséljenek inkább a képek.









„Szerintünk az egész kiránduláson ez volt a legjobb program. Nem mentünk végig a teljes útvonalon, csak egy rövidített túrát tettünk. Sokat mentünk meredek sziklafalakon, fák közötti ösvényeken, láncokba kapaszkodva több méterrel a víz fölött...”

(Berecz Máté, Hajagos Erik, Jacsó Barnabás)

„A Hernád-áttörés azért tetszett, mert szép volt a kilátás, próbára tette az állóképességemet, olyan helyen mentünk, ahol még nem jártam, egy-két trükkös manőver megdobogtatta a szívemet. Andrással sokat beszéltem, hogy elűzzem a tériszonyát.”

(Tresó Balázs)

„A lányok féltek, mert soknak csúszott a cipője a vizes farönkökön, de hát nem ők, hanem én estem el. Nem lettem vizes szerencsére.”

(Lakatos Áron)

Izgalommal teli túránk végén Klastoriskon a kolostor romjainál, az álomszép kilátásban gyönyörködve megpihentünk, a menedékháznál ettünk egy palacsintát, majd egy könnyű erdei túrával visszatértünk az autóbushoz.



Jóleső fáradtsággal ültünk be a buszba. Az úton a 11. csapat mesélt nekünk arról, amikor Petőfi **Berzétén** járt. *„Mindjárt Rozsnyó mellett van Berzété, hol Erdélyi János oly sok szép dalt írt. Én őt nagyon szeretem. Berzété mellett egy kis omladékot pillantván meg a hegyoldalon, kértem kocsisomtól: mi volt ama rom? - A biz, uram, klastrom volt, vörösbarátok laktak benne (felelt a kocsis); hejh, furcsa egy hely ám az. A jószág világért sem legel azon a tájon éjfél idején. Kincs van ott elásva; minden esztendőben bizonyos nap kiterítik a fal körül ponyvára; csakhogy bele nem markolhatni, mert egy kakas őrzi. Isten ments, hogy valaki oda közeledjék... a kakas kiásná a szemeit. - Ezt mesélte kocsisom.”*

A csapat bemutatta a környék legjelentősebb középkori műemlékét, az erődtemplomot, és ejtett néhány szót az árvaház építésének viszontagságairól is.

Berzétén Mudi Róbert tiszteletes és barátai vártak minket nagy-nagy szeretettel. A tiszteletes először végigvezetett minket a templomkertben, mesélt a templom építéséről, történelméről, a falu egykori tulajdonosairól, műemlékeiről. Segítségével megkerestük az erődtemplomon a különböző építészeti stílusok jegyeit, a rajzórán tanult fontosabb építészeti fogalmakat.





Ezt követően bementünk a templomba, ahol áhítattal hallgattuk szavait a református közösség és egyúttal a felvidéki magyarság mindennapjairól, erőfeszítéseiről, eredményeiről és kudarcairól. Nagyon mély benyomással voltak ránk a hallottak.



Ezután átmentünk a templom közvetlen szomszédságában álló egykori református iskola épületéhez, melyet a szlovák államtól elég romos állapotban kapott vissza az egyházközség. A tiszteletes és felesége ebbe az épületbe egy családtípusú otthont, egy árvaházat álmodott, ahol a jövő nemzedékével, magyar gyerekekkel foglalkozhatnak majd. Önkéntesek segítségével, adományokból kezdték el felújítani a házat. Ebben a karitatív munkában segítségükre siettek a világ szinte minden tájáról. Sajnos, az emberi gonoszság ezt a kezdeményezést sem kerülte el: kb. 1600 eurónyi építőanyagot elloptak. De Isten megsegítette az egyházközséget, és ottjártunkkor már csak a gépészeti szerelés hiányzott az épületből.



Mi sem érkeztünk üres kézzel. Átadtuk a tartós élelmiszerekből, tisztítószerkből álló adományainkat részükre, illetve a tiszteletes vezetésével az épület köré elültettük a tihanyi levendulapalántákat **Bartus Sándor tihanyi őstermelő** jóvoltából, a kertben pedig elhelyeztük a **káli Globalplant** virágzó bokrait, a szüleink által vett gyümölcsfákat, és a **Bükki Nemzeti Park Igazgatóságától** kapott ősi magyar fajtájú almafákat.



Nagyon jó kapcsolat alakult ki a berzétei református egyházközség és a felvidéki Kerecsen Motoros Egyesület között, akik motoros túrák és rockkoncertek segítségével szerveznek gyűjtést az árvaház számára. Mi is találkoztunk velük, és munkánkért cserébe a bátor jelentkezőket megmotoroztatták a faluban.

„Fantasztikus érzés volt, hogy segíthettem / segíthettünk nekik. Ők is ezt teszik a gyerekekért. A motorozás is nagyon jó volt, főleg Sacinak, neki fülig ért a szája, annyira örült, hogy fel tudott ülni a motorra.”

(Velki Nóra)

„A lelkész történeteit hallgatva majdnem elsírtam magam. Nagyon meghatott az emberek jószívúsége, szeretete és cselekedetei, amiket a nehéz sorsú gyerekekért tesznek. A történetek után még nagyobb örömmel ültettem a levendulákat a kertbe. Remélem, a gyerekek, akik itt fognak lakni, olyan szerető és gondoskodó családra találnak majd itt, mint amilyen nekem van.”

(Balázs Diána)



A varázslatos délután zárásaként először közösen elmondunk egy fohászt, majd elfogyasztottunk egy tál isteni finom felvidéki gulyást, és Robi tiszteletes kislánya – aki éppen akkor ünnepelte a születésnapját – megkínált minket a tortájából. Közben a Kerecsen motorosok képviselője a hit és az összetartozás fontosságáról, a magyarságtudatról osztott meg gondolatokat velünk, amit lélegzet-visszafojtva hallgattunk.



„Olyan szeretettel fogadtak minket. Jó volt látni, hogy élnek olyan emberek is, akiknek fontos az igazi hazájuk, akkor is, ha a határon kívül rekedtek.”

(Ponyi Anna)

„Abban szerintem mindenki egyetért, hogy az egyik legjobb program volt ez. A lelkész nagyon kedves, jószívű és közvetlen, mindennek nagyon örültek, amit vittünk nekik.”

(Kovács Eszter Éva)

Már besötétedett, mire elbúcsúztunk vendéglátóinktól, pedig még várt ránk Gömör vármegye egykori központja és névadója, **Sajógömör**.

Megkerestük a régi vármegyeháza falán található Petőfi-táblát, ami annak állít emléket, hogy a költő 1845-ben egy éjszakát töltött a falu fogadóiban. Erről a látogatásról így írt Petőfi: ***"Itt kettőt találtam, mi figyelmet érdemel; a torony és a temető. A torony tetején van kereszt, csillag és félhold. A temető pedig páratlan a maga nemében. Oly meredek hegyoldalon fekszik, hogy a halottat – kivált sáros időben – kötéllel kell fölhúzni. Ha megriad a föltámadás trombitája, ezek a szegények borzasztó salto mortálét fognak csinálni, mielőtt rendeltetésök helyére jutnának."***



Nem mehettünk el a faluból úgy, hogy Hunyadi Mátyás szobránál nem állunk meg. Mátyás király szívesen vadászott Gömör erdeiben. A XV. század közepén ő foglalta vissza a gömöri várat a huszitáktól. A monda szerint itt kapáltatta meg a király a népet lenéző urakat. Erre emlékeztet Holló Barnabásnak a templom előtt álló szobra.



A "Mátyás király Gömörben" c. népmesét már az autóbuszban olvastuk fel, ezzel intettünk búcsút a Felvidéknek. Mindenki nagyon fáradt volt a hosszú nap után, a hazafelé vezető úton sokan elaludtak, így a 4 nap összetett értékelése és a csatakiáltás kitalálása elmaradt.

Este 21 óra körül értünk haza. Szüleink már vártak minket. Boldogan, élményekkel telve, de mégis kicsit szomorúan tértünk haza. Kár, hogy ilyen hamar vége lett!



„A négynapos kirándulás sok-sok élményt adott a Felvidékről, jövőre is szeretnék részt venni ilyen kiránduláson!”

(Tresó Balázs)

„Nagyon jól éreztem magam ezen a kiránduláson, bár elég sok program volt, és így nagyon elfáradtam.”

(Wernigg András)

„Összességében tetszett a kirándulás, és legszívesebben az árvaházba mennék vissza és a Magas-Tátrába.”

(Gáspár Viktória)

„Felejthetetlen négy napot töltöttem a Felvidéken. Remélem, máskor is sikerül eljutnom oda.”

(Kovács Anna)

„Nekem nagyon tetszett a kirándulás, kár, hogy a harmadik napot elmosta az eső. Nagyon jó volt a társaság, és Béci bácsi viccei is.”

(Jacsó Barnabás)

„Nagyon jól éreztem magamat és sok új dolgot tudtam meg. Kár, hogy ilyen gyorsan véget ért a kirándulás, én még szívesen maradtam volna pár napot.”

(Kalocsány Judit)

„Felejthetetlen volt ez a pár nap. Rengeteg élményben volt részünk, legközelebb is szívesen utazok majd a Felvidékre.”

(Ponyi Anna)

„Nagyon tetszett ez a kirándulás, szívesen ellátogatnék újra. Az utazás során sok érdekes dolgot tanultunk, láttunk és hallottunk. Nagyon jók voltak a programok. Ez nagyon jó élmény volt.”

(Aradi Nikolett)

„Nagyon élveztem ezt a kirándulást, sok mindent láttunk, hallottunk és tapasztaltunk a négy nap alatt. Az utazást még érdekesebbé tette Béci Bácsi idegenvezetése és szóviccei. De szerintem a legfontosabb mégis az volt, hogy együtt lehetett az osztály, mert ez mind erősítette az osztályközösséget.”

(Balázs Diána)

„Száz szónak is egy a vége: szerintem eddig ez volt a legjobb kirándulás! Örülök, hogy ott lehettem, mert rengeteg jó élménnyel lettem gazdagabb.”

(Varga Veronika)

„Fogalmunk sem volt, hogy milyen lesz ez a négy nap. Én személy szerint kellemesen csalódtam, ugyanis nem gondoltam, hogy ilyen szuperül fogom magam érezni. ... Mindig emlékezni fogok erre a pár napra!”

(Hadas Melinda)

„Vidáman indultunk haza, bár sajnáltuk otthagyni a Felvidéket. Nekem például nagyon a szívemhez nőtt, biztos vagyok benne, hogy egyszer még visszatérek oda.”

(Kovács Eszter Éva)

„Összegezve, életem legjobb élményei közé sorolom ezt a négy napot. A legjobb volt a Magas-Tátra, a berzétei árvaház és a Szlovák-Paradicsom.”

(Velki Nóra)

„Nagyon tetszett a kirándulás, a sok programmal. Rengeteg mindent megtanultam a napok alatt a magyarlakta Felvidéki tájról, és Petőfi Sándor felvidéki életéről.”

(Hackermüller Helga)

„Mindig örömmel fogok visszagondolni erre a kis kalandunkra, és remélem, egyszer még visszatérhetünk Felvidékre.”

(Nagy-Bányai Kincső)

„Tényleg rengeteg fantasztikus élménnyel tértünk haza. Nekem annyira tetszett ez a kirándulás, hogy nyáron a családdal is ellátogatunk majd oda.”

(Vojtekovszki Luca)

„Számomra hatalmas élmény volt, és erre még a 20. érettségi találkozón is emlékezni fogunk, olyan szép kirándulásban volt részünk.”

(Katona Fanni)

KÖSZÖNET

A program szervezőinek és a kísérő tanároknak, *„akik tökéletes munkát végeztek, hisz én ezt a kirándulást bármikor megismételném.”*

(Katona Fanni)

Kollár Sándor (FOR-TRI Busz Kft.) autóbuszvezetőnek, *„aki nagyon aranyos volt és nagyon jól vezetett”.*

(Vojtekovszki Luca)

Barna Béla idegenvezetőnek, *„aki egy végtelenül okos és kedves ember, és kiváló, de néha fájdalmas vicceket tud mondani”, és „aki nagyon hasznos információkkal látott el minket, és a viccei feldobták az együtt töltött időt.”*

(Katona Fanni, Hadas Melinda)

KÜLÖN KÖSZÖNET TÁMOGATÓINKNAK:

A levendulákért: **Bartus Sándor tihanyi őstermelőnek**

http://www.tihanyilevendulapalanta.hu/Tihanyi_levendulapalanta_-_Bartus_Sandor_ostermelo.html

A bokrokért: a káli **Globalplant Kft-nek**

<https://sites.google.com/a/globalplant.hu/globalplant/>

A gyümölcsfákért: a **Bükki Nemzeti Park Igazgatóságának**

<http://bnpi.hu/>

A tartós élelmiszerekért és a tisztítószerkéért **iskolánk diákjainak, pedagógusainak és munkatársainak,** valamint az egri **Higicenternek.**

<http://www.higicenter.hu/?o=1&id=6>